

# ANILAR

Vedia DÖKMECİ



# Harputlu Mehmet Efendi

Vedia Dökmeci

Bir bahar günü 1905 yılında, Mehmet Harput'ta Sara Hatun mahallesinde doğdu. Annesi 13 yaşında evlenmiş sarışın, mavi gözlü, çok güzel ve kültürlüydü. Toplantılarda okunmak üzere ezbere 285 beyit ve halk danslarını en ince figürlerini bilen bir hanımdı. Sara Hatun mahallesi (Asur-i Keldami mahallesi) Kuzeyden ve batıdan kendini dağa dayamış doğudan ise Ermeni ve Gürcü mezarlıklarıyla çevriliydi.

Harput 19.yy'a kadar doğu ve batı arasında son derece önemli bir ticaret merkezi olup 1834'ten sonra ticaret yollarının önemini yitirmesi nedeniyle halkı Elazığ ovasına inmeye başladı. İlk önce zenginler taşındı, 5 kardeş konakları gibi. Daha sonra inenler dükkan alamayıp sokak satıcılığı yaptılar.

Mehmet'in babası genç yaşta vefat etti ve annesi yeni bir evlilik yaparak evi terk etti. Bir üvey kardeşi oldu. Mehmet'e Sara Hatun mahallesinin doğusunda bir dutluğı olan çok yaşlı halası bakmaya başladı. Yerde sürünerek topladığı dutları satıp torunuyla geçinmeye çalışıyordu. Halasıyla birlikte Sara Hatun mahallesinin doğusunda bulunan babasının mezarına dua etmek ve ağlamak için giderdi. Bir kere, O 6 yaşında iken hastalandı. Halasının dutluğunda yatarken Harput'ta bir düğüne davet edilen annesi onu ziyarete geldi. Kendisine 'geçmiş olsun'a geldiğini zannederken annesi ise o benim yastığım diyerek çocuğun gözyaşlarına rağmen başının altından yastığı alıp götürdü. Halası da teselli için 'üzülme oğlum, gün gelecek onlarda sana muhtaç olacak' dedi. Halası kısa süre sonra vefat etti. Eş dost yardımıyla Harput'ta Yemenciler çarşısında küçük yaşta çalışma ve barınma imkanı sağlandı.

Kısa süre sonra, 1915'te Ermeniler Elazığ'dan sürüldüğü zaman, halkın her meslekten en iyi ustanın korunmasını ısrar etmesi üzerine, seçilen ustanın yanına çırak olarak girdi. Hem çok hevesli hem de çok dürüst olması sebebiyle ustasının dikkatini çekti. Ustası gerektiğinde damadına değil dükkan anahtarını ona teslim ediyordu. Bu durum ustası vefat edene kadar devam etti. Bu arada evlendi, bir oğlu oldu ve İstanbul'da askere gitti. Bu esnada kendisinden 7 yaş küçük olan, İstanbul Kuleli Askeri Lisesinde okuyan üvey kardeşiyle görüşme imkanı buldu. Çamlıca'da, askeri talimler esnasında bir komutanı ayağının topallamasına dikkat etti. Kendisini uyardı, o romatizma deyip durumu önemsemedi. Komutanı, doktora muayene olmasını ısrar edince doktorun teşhisi sonucunda terhis edilmesine karar verildi. Her ne kadar erken terhis tabi bir sonuç ise de Elazığ'da Mehmet işini bilir yorumu yapıldı.

Elazığ'a döndükten sonra kendinden daha küçük ve yetenekli, çalışkan bir arkadaşıyla birlikte dökmeci dükkanı açtı. Bu ustası öldükten sonraki Elazığ'daki tek dökmeci dükkanıydı. Yalnız arkadaşının çok çalışkan olmasına karşın kendisi çok fakir bir çocukluk yaşadığından sıkıntılı olduğu için devamlı çalışmıyordu. Bu nedenle, arkadaşını bırakıp tek başına karısının körük çekmesi yardımıyla çalışmaya başladı. Ancak, o zaman nüfusu 25bin olan Elazığ'daki talep ortamı ailesinin geçimi için yeterli değildi. Bu durum karşısında, İstanbul'daki ev planlarını da görmüş biri olarak kendi kerpiçten ev örüp satmaya başladı. Önce yeni yaptığı eve kendisi yerleşiyordu, henüz oturmakta olduğu evi ise satıyordu. Elazığ'da çok ev ihtiyacı olduğu için çok karlı ev satışı yapıyordu. Böylece 17 tane ev yaptı ve sattı. Bir inşaata karar verirken fiyat artışı olacak olan stratejik yerleri seçmesini iyi biliyordu. Bu arada inşaata devam ettiği evlere taşındığı için 2 kızı soğuktan hastalanarak vefat ediyor. Bu kızlar sarışın ve çok güzeldi, babaya benziyorlardı. En sonunda karısı ev değiştirmekten bıktığı için kendisine Osmanlı bankasından çok ucuza satılan Sako mahallesindeki arsaya büyük bir ev yaptırdı. Ev planını Elazığ'da çalışan bir Macar ustası yaptı. Öyle ki, bu o zamanın Avrupa modasına uyarak yapılmış, mutfak ve salon arasında servis penceresi olan bir evdi. Evin ön tarafında bir gül bahçesi, arkada ise bahçeye bakan bir yemek terası vardı. Ayrıca, bu bahçede bir

kuyu yanında bir havuz, kayısı, dut ağaçları ile üzüm çardağı ve tavuk kümesi bulunuyordu. Bütün bu yapılaştırmayı gelen misafirlere büyük bir iftiharla takdim edişi görölmeye değerdı. Bahçede ki havuz Elazığ da zenginlik kriteriydi.

Çarşıdaki dökmecilik işleri Elazığ'ın artan nüfusuna paralel olarak artmaya devam ediyordu. Büyük oğlu üniversite öğretimine devam etmeyip evlenmesi yüzünden dükkanda babasına yardım etme kararı aldı. Müşteriyle çok iyi ilişki kuruyordu. Küçük oğlu eğitimde çok başarılı olup ortaokulda Türkiye Matematik birincisi olmuştu. Liseyi bitirdikten sonra Sümerbank'ın açtığı yurtdışı sınavında kazanan 20 kişi arasına girdi ve ABD İşletme için tek aday idi. Fakat maalesef ki kefil bulamadığı için gidemedi. İTÜ İnşaat Fakültesine başarıyla girdi; başarıyla da bitirdi ve ünlü Profesör Mustafa İnan'ın asistanı oldu. İstanbul'da evlenip bir çocuğı oldu. Daha sonra ABD Corner üniversitesinde doktora yaptı. Bu arada Mehmet Efendi komşusu için ısmarladığı alüminyum tasları komşusu almadığı için kapısının önüne koydu ve bunlar akşama kadar satıldığını görünce dökmeciliğın yanında daha karlı olduğundan hazır mal alıp satmaya karar verdi.

Çok ileri görüşlü olduğú için başka iş adamlarına da akıl verirdi ve kimseye de söylemezdi. Öyle ki bir akşam evin önünden geçen komşusu bugün hiç kazanmadım eve götürecekt ekmegim yok dedi o hemen 200 lira çıkartıp verdi. Kapının önüne kavun koy, Elazığ'dan köyüne giden köylüler satın alırlar sen de kazanırsın dedi. Komşusu o günün akşamına kadar 200 lira kazanıp kendine iade etti. Ayrıca Elazığ'daki dükkanını da kalkındırdı ve Ankara'ya göç etti. Okuyan oğlu bu adama Ankara da rastladığında, oğlunun boynuna sarılıp bu olayı anlattı. Bu şekilde çok insana yardım etti fakat kimseye bahsetmediğı için kimsenin haberi olmadı.

Büyük oğlu evlenip bir oğlan ve üç kız sahibi oldu. Ayrıca Maraşlı 2 kapital sahibi kişiyle birlikte Rus kaynaklı, ikinci el Kızıltepe'de bir un fabrikası kurdu. Tam fabrika kara geçtikten 2 gün sonra vefat etti. Oğlu Çin'den ithal bir pamuk iplik fabrikası getirdi maalesef başarılı olamadı.

Büyük kızı kocasıyla birlikte eczacı oldu, çocuklarının üniversite eğitimleri için İstanbul'a geldi. Diğer iki kızı ise liseden sonra evlenip aile hayatlarını yaşamaya başladılar.

Mehmet Efendi, Osmanlı bankasından ucuza arsa alıp kendi evi etrafında kimsesiz dul hanımlara ve ev ihtiyaçlarını karşılamayan kendi anne ve üvey babasına da ev yaptı. Bir müddet sonra üvey babası vefat etti, annesini yanına aldı. Fakat oğlu "Bak çocuk iken sen beni terk ettin, bana bakmadın ama ben sana bakıyorum" diyordu. Mehmet Efendi mal almaya her İstanbul'a gittiğinde torununu ziyaret ediyordu. Bu çocuğa benim adımı koymayın, talihi bana benzer diyordu. Ve gerçekten benzedi. Anne ve babası doktora yapmak için ABD ye gittiğinden anneannesi tarafından büyütüldü. Fakat çok kişilikli bir terbiye kazandı. Torun Mehmet; Minnesota Üniversitesini başarıyla bitirdi, Michigan Üniversitesinde doktora yapıp, senelerce Harvard Araştırma Enstitüsünde çalıştıktan sonra California da bir biomedikal araştırma merkezinde çalışmaya başladı. Bu arada Kore'den göç edip Amerikan rüyasını yaşayan Hukuk doktorası ve teoloji alanında eğitim almış harika bir kadın; Helen ile evlendi.

Harputlu Mehmet Efendi şeker hastalığından dolayı kullandığı ilaç yüzünden karaciğer kanseri olur ve 1970 yılında vefat etti. Sonuç olarak, Harputlu Mehmet Efendi ömür boyu çok ileri görüşlü kararlar almayı bilmesi ve çok gayret sarf etmesi karşılığında vatana hizmet eden çok başarılı bir aile yetiştirmiştir.

# ALİYE HANIM'IN ANISINA

Vedia Dökmeci

Aliye hanım 1909 yılında, Üsküdar da bir küçük ahşap evde doğdu. Annesi memnun olmadığı Kastamonulu eşinden büyükbabasının sayesinde yeni boşanmıştı. Komşularının aracılığı ile dikiş dikerek geçimini ancak sağlıyordu. Harp nedeniyle ekonomik durum çok bozuk olduğu için bazen maaşlar verilemiyordu ve İstanbul da yiyecek sıkıntısı vardı. Küçük Aliye, babası şehit olan ve annesinin dikiş dikmesi sayesinde ancak geçinmeye çalışan arkadaşına evden kaçırdığı ekmek dilimleriyle yardım etmeye çalışıyordu.

Bu arada, annesine yine Kastamonulu olan bir subay talip oldu ve evlendiler. Annesinin ikinci kocasından da bir kızı oldu. Maalesef zatürre olduğu için fazla yaşayamadı ve vefat etti. Kocasının İzmir'e tayin olması üzerine küçük Aliye'yi annesiyle Üsküdar'da bırakarak İstanbul'u deniz yoluyla terk ettiler. Annesi İzmir'e yerleştirdikten sonra Aliye'yi yanına aldı. Küçük Aliye çok güzel bir kız idi. Mezarlıkta kuzularını otlatırken kendisini Rumlar lafla taciz ediyorlardı. Üvey babası harpte yaralandı ve demir yollarında çalışmak için görevlendirildi. Yunanlıların İzmir'i işgalinden sonra evlere saldırması halinde, her evin çatısından kaçmak için bir yol vardı. Harp bittikten sonra Aliye'nin üvey babası emekli oldu. Deniz yoluyla İstanbul'a gelip Caddebostan da deniz manzarası hiçbir zaman kapanmayacak, eski Caddebostan gazinosu ya da yeni Migros a bakan 1800 m<sup>2</sup>'lik bir arsa aldılar. Arsanın cadde üstünde balık sırtı çinko kaplamalı soğan kubbeli çatısı olan ve yukarıdaki köşke ait bir selamlığa yerleştiler. Selamlık alt üst iki odalı ve balkonluydu. Kapının önünde tramvay durağı vardı. Cumartesi ve Pazar günleri Avrupa yakasındaki iş yerlerinde çalışan işçiler vapur ve tramvay ile Caddebostan'a gelip, Caddebostan gazino ve plajına gidiyordu. Bu neden Caddebostan tramvay durağı çok kalabalık oluyordu. Aliye hanım ve ailesi balkondan izliyorlardı. O devirde gidiş geliş çok yoğun çalışan aynı zamanda çok dar

olan Bağdat caddesinde vasıta yoğunluğu fazla idi ve görölmeye değeri. Daha sonra arka tarafına alt tarafa bir mutfak üste ise yatak odası ilave ettiler. Mutfak önünde çatıdan gelen yağmur suların biriktiği bir küp gömülü idi. Su ihtiyacını bu şekilde gideriyorlardı. Arsanın girişinin bir tarafına hanımeli diğer tarafına fil bahri dikiliydi. Bu arada Aliye'nin üvey babası Caddebostan'da kereste fabrikasında müdür olarak çalışmaya başladı. Fabrikanın sahibi bir Alman müsevisi aile idi. Evlerinde piyano vardı ve küçük Aliye piyanoda hiç eğitim görmemesine rağmen güzel melodiler çalmayı beceriyordu. Kendisinin gerçek babasının onu kaçırmışından korktukları için okula yollamadıklarından evlendikten sonra Atatürk'ün gece eğitimi kurslarında okuma yazma öğrendi.

Bu devirde Caddebostan'da ancak birkaç paşa konağı, sanayici villası (Krempertev ve İpekçiler gibi) ve bazı balıkçı olan Rum aileleri bulunuyordu, geri kalan alanlar tamamen yeşillik idi. Romanya göçmeni, demir tüccarı Baki beyin iki katlı villası, Çekoslovakya'nın subayını öldürüp Türkiye'ye sığınan ve hayvan yetiştirmenin yanı sıra her türlü kaliteli sebze, meyve ve çiçek yetiştirmekle görevli Şarlo çalışıyordu.

Yeni alınan bu bahçeye meyve ağaçları dikilmek için önce bir metre derinlikte toprak kazılarak alt üst edildi. Arsanın etrafında tarihi kalıntılar vardı. Yukarı da bir ayazma, karşı köşedeki arsada bir mermer mezar buluntusu gibi. Kazma sonucunda ise arsada iki Bizans havuzu bulundu. Birincisi 3metre boyunda elips şeklinde idi. İçine mermer basamaklarla iniliyordu. Ortasında, bir küp içinde Bizans paraları vardı. O zaman 2 yaşında olan Aliye'nin oğluna oynasın diye verdiler. Sonuç olarak bakır paralar derhal kayboldu. Diğer havuz ise 20 metre çapında ve daire şeklindeydi. Etrafı Bizans tuğlalarıyla örülüydü. Bu tuğlalar Bizans binalarında restorasyon yapanlara satılıyor.

Bahçenin Bağdat caddesine bakan tarafına sümbül, fulya, lale ve çeşitli güller dikildi. Bir kuyu inşa edildi ve dikilen asma sayesinde çardak yapıldı. Bahçenin yukarı kısmına başta fındık ve ceviz ağaçları, çeşitli nefis meyve ağaçları dikildi. Ayrıca arsanın en yukarı kısmında ise çeşitli nadide üzümlerden oluşan bir bağ vardı.

Komşularında California da Ziraat Mühendisliği Fakültesinde okumuş bölgede üzüm yetiştirmek için görevlendirilen Sadi bey oturuyordu. Sadi beyin karısı bir öğretmendi. Evlerinde son derece güzel ve nadir kaktüsler yetiştiriyorlardı.

Aliye 16 yaşında iken Caddebostan hamam sokağın girişinde bir bakkal dükkanı işleten Erzincan'ın Urfat köyünden Remzi bey ile evlendirildi. Remzi bey 8 yaşında iken okuması için İstanbul'a gönderilmiş fakat üniversite eğitimi kurtuluş savaşına iştirak etmesi nedeniyle yarım kalmıştır. Savaş bittikten sonra bakkal işletmeye ve evlenmeye karar verdi. Dükkan Rumlardan kalmıştı. Dükkana bitişik karniyarik diye belirtilen Rumlardan kalan bir sofa ve iki odalı bir evde oturuyorlardı. Evin bitişiğinde de benzer şekilde iki odalı bir evde bir paşanın kızı olan Nusret hanım oturuyordu. Eşi emekli deniz subayı idi.

Harp yılları çok sıkıntılı geçti. Mahallede geliri yeterli olmayan göçmenler oturuyordu çoğu borç ile yaşıyordu. Remzi beyin parası yetmediği için bir taraftan borç alıyor diğer taraftan borç veriyor. Karısı borç vermesine itiraz ettiği zaman ne yapayım dört tane çocuğu açlıktan ölsün mü diyordu. 1944 yılının son gecesinde Remzi bey genç yaşında vefat etti. O vefat ederken komşusundan yılbaşı kutlaması sesleri geliyordu. Karısı Aliye hanım gözyaşları içine dükkanda çalışmaya başladı, öncelikle kocasının borçlarını ödemeye öncelik verdi. Harp sonrası yurt dışından Musevilere maddi yardım geldi. Haham tarafından, yakınlarındaki havranın bulunduğu hamam sokaktaki ekonomik durumu daha iyi hale getirmek için Musevilere destekte bulundu. Böylelikle Aliye hanımın maddi durumu daha toparlandı. Borçlulardan bir kuruş dahi tahsis edemedi, kocasının borçlarını ödeyip dükkanı 2 yıl sonra devretti. Çalışma saatleri sabah 5'ten akşam 11'e kadar olmasından dolayı çok yoruluyordu ve tek başına olduğu için korkuyordu. Kadıköy çarşısında mal aldığı Rum esnaf; kocasından daha başarılı olduğu ve dükkanı bırakmamasını tavsiye etmesine rağmen o evinde, iş işleyerek çocukların başında çalışacağım dedi.

Bu arada kızı ilkokulun ikinci sınıfında oğlu ise İTÜ Makine Mühendisliğinde birinci sınıftaydı. Kendisinin vaktiyle zenginlerle evlenmiş olan çocukluk arkadaşlarının kızlarını çeyizlerinin işlenmesi için ona müşteri olarak geliyordu. Dükkanın karşısında iki katlı evlerini 100 liraya Kayseri’den gelen şeker tanzim satış memuruna kiraya vermişlerdi. Şeker tanzim memuru 200.000 lira ile Perşembe pazarına yatırım yaptı, iflas etti ve kalp krizinden vefat etti. İki sene hiç kira vermedikleri için Aliye hanım kendi oturdukları evi Musevilere yazın kiraya verip Caddebostan’daki annesinin bir odasına taşınmaya başladı. Bu durum oğlu 1952 yılında İTÜ Makine Mühendisliğini birincilikle bitirmesine kadar devam etti. Oğlu askere gidene kadar Eskişehir şeker fabrikasında çalıştı. Köylülerin şeker pancarları arasına ağır çeksin diye kattıkları taş parçalarının makineye zarar vermesin diye gece gündüz nöbet tutuyordu. Daha sonra askerliğini Malatya da yaptı. O esnada ABD den gelen bir mühendisin kendisine yol göstermesiyle ABD de MIT’da doktora bursu kazandı. Annesi ise Caddebostan da annesinin yanına gitmek yerine 3 odalı evinin 2 odasını Musevilere yazın kiraya verip iş işlemeye devam ederek geçimini sağlamaya devam etti. Evi küçük idi fakat bahçesinde çeşitli meyve ağaçları can eriği, incir gibi ve annesinin kendi evinin bahçesinden diktiği güller vardı. Komşusu Galatasaray da hazırlık hocası olan Andre Anditi desteğiyle kolaylıkla Musevi kiracılar buluyordu. Bu durum kızı İTÜ Mimarlık Fakültesine girene kadar devam etti. Her ne kadar yaşının ilerlemesinden dolayı hala çok güzel çeyizlik iş işlemesine rağmen iş işlemek istemedi, “sana işçinin kızı demesinler” dedi ve iş işlemeyi bıraktı.

Kızı üniversiteyi bitirdikten sonra, İsviçre’de kızının 2 sene çalışmasını kabul etti. Fakat daha fazlasına izin vermedi. “Dön evlen, sonra ne istersen yap dedi.” Kızı evlendi ve bir oğlan sahibi oldu. Kendisi ABD de Colombiya Üniversitesinde doktora yaparken annesinin sağlık durumu çok zayıf olmasına rağmen torununa son nefesine kadar baktı. Torunu 6,5 yaşında iken dayanamayıp vefat etti. Oğluna artık sen bak, ‘Elazığ a gönderme’ diye vasiyet etmesine rağmen kızı doktorasını bitirebilmek için bir sene daha ABD’de kaldı. Kocasının 2 senelik askerlik yaptığı için kendisi iki sene daha ABD’de kaldı. Oğlu 3 senenin ortasında

Beşiktaş'taki ilkokula geldi. Elazığ dan sonra İstanbul'daki ilkokuluna adapte olabilmek hayatımın en zor devresi oldu dedi. Sonuç olarak Aliye hanım hem oğlu hem kızı hayatta çok başarılı olmalarına rol oynadı.



# Prof. Dr. Mustafa Cengiz Dökmeci

Anısına

Vedia Dökmeci

Mustafa Cengiz Dökmeci 25 Ağustos 1936 yılında Harput'ta doğmuştur. Babası Harput kökenli Mehmet Dökmecidir. Cengiz doğduğunda kendisinden 10 yaş büyük resim, heykel, müzik, edebiyat ve bakırcılık konusunda son derece yetenekli abisi vardı. Cengiz çok hareketli bir çocuktur. Daha bir buçuk yaşında iken çok kaza atlatmıştı. Elazığ Sugözünde annesiyle dam üstünde yatarken annesi işine bakmak için onu terk ettiğinde o damdan aşağıya düşüyor. Fakat hiç bir şey olmamıştı. Bir diğer kaza ise babasının açmakta olduğu kuyuya üstü iğretiden kapatıldığı için düşmüştür. Karşılarında bulunan askerin fark etmesiyle kurtarılmıştır. Kurtarılabilmesinin bir nedeni de kademe kademe kazılan cepheri üzerinde bulunan az suya düşmesidir. İlkokul çağına gelince kolay gidip gelsin diye Elazığ Sako mahallesine taşınmışlardır. Bu mahalle ismini arazisinin içinden su akan Sako isimli bir değirmenciden almaktadır. Daha Cengiz 7 yaşında iken zeki bir çocuk olduğu anlaşıyordu; abisinin bir arkadaşı Yıldız Teknik Üniversitesinin sınavındaki çözemediği bir soruyu abisine anlatırken dinleyip kafasından çözüp sonucu söyledi. Ayrıca 4 rakamlı iki sayıyı alt alta koyup kafasından çarpabilmektedir; bu da dahi bir çocuk olduğunu göstermektedir.

Babası devletin ona verdiği, kendi arsasının etrafındaki ucuz arsaları kendi anne ve üvey babasına ve fakir komşularına ev yapıp vermiştir. Babası kendisi için tek katlı bir ev yapmıştır. Bu ev o zaman Macaristan dan gelen belediyede çalışan bir teknisyenin çizdiği plana göre yapılmıştır. Bu plan Corbusier'in ev planı gibidir. Yani mutfak ile salon arasında servis penceresi bulunmaktadır. Ki aile bu pencereyi hiç kullanmamıştır. Yerdeki karo seramikler Fransız geometrik desenlidir. Aynısı bizim Göztepe'deki evde vardı.

Cengiz, ilkokulu 1948'te birincilikle bitirmiştir. Ortaokul ikinci sınıfta ise Galatasaray müdürünün Türkiye çapında organize ettiği yarışmada birinci olmuştur. Kendisine dolma kalem hediye edilmiştir. Babası ise ona en kalite kumaştan bir takım elbise yaptırmıştır. Terzinin çocuktur bu kalitede elbise yaptırma diye ikazına rağmen o hakkediyor demiştir. Liseye gelince çok yakışıklı bir delikanlı olmuştur ve İstanbul'dan gelen yeni mezun bir edebiyat öğretmeni kendisine aşık olmuştur. Öğretmen kendisini babasından isteyince, babası daha beklemeniz lazım kızım demiştir. Bunun üzerinde öğretmen Milli Eğitim Bakanlığına giderek İstanbul'a ısrarla tayin edilmesini istiyor ve Kandilli'ye tayin edilmiştir. Bu durumda Cengiz ve abiyi Aksaray da oturan öğretmeni büyük bir üzüm sepetiyle babasından istemeye gidiyorlar. Öğretmenin babası kapıyı açıyor ve ne istiyorsunuz diye sorunca onlarda kızınızı istemeye geldik diyorlar. O da size verilecek kızımız yok diye cevap vermiştir ve yüzlerine kapıyı kapatmıştır. Bunun üzerine tersyüzü Elazığ'a dönüyorlar. Olayı bize anlatan öğretmenin kız kardeşi ise eğer ablam o sırada evde olsaydı mutlaka bu evlilik olmuştu diyor.

Daha sonra öğretmen 80 yaşında iken İTÜ'nün Karadeniz sahilinde konut kooperatifine gidiyor, Cengiz'in adresini bulup kendi evine davet ediyor. İlk görüşmeden sonra kardeşi ve kardeşinin Alman olan kocası refakatinde yemek daveti yapıp karısını da davet ediyor. Güzel bir kadındı ve ömür boyu hiç evlenmemişti. Cengiz'in karısına biraz üstten bakıyordu. 2 sene sonra vefat etti. Kardeşi öğretmenin gençlik resmini Cengiz'e hediye etti.

Cengiz, çok başarılı bir şekilde 1955 yılında İTÜ İnşaat Fakültesini kazandı. 1960 yılında Teknik Mekanik ve Yüksek Mukavemet Kürsüsünden mezun olurken Prof. Dr. Mustafa İnan'ın tam numara alan öğrencisi idi ve mezun olduktan sonra onun asistanı oldu. Bu arada bir sınıf arkadaşına aşık olup İTÜ'yü bırakıp Ankara'ya gitmeye heveslendi fakat Prof. Dr. Mustafa İnan izin vermedi. İlk asistanlık yılında kendisine bütün İTÜ öğretim üyelerinin yayımlarının kitap olarak hazırlanması görevi verildi ve bunu başarıyla bitirdi. Bir yaz İngilizce kursuna Londra'ya gitti. 1963-1965 yılları arasında OECD bursu kazandı. Daha sonra aldığı bir bursla Florida Gainesville Üniversitesine 1966-1967 yıllarında burslu olarak gitti.

Daha sonra İstanbul Arkeoloji Müzesinin restorasyonu için Mustafa İnan ve İTÜ Mimarlık Fakültesinden Prof. Nezih Eldem görüşürlerken onun asistanı olan Vedia Arpacı ile tanışıp, evlendiler. Evliliklerinin hemen ardından ikisi de ABD'de doktora yaptılar. 15 Şubat 1965'te evlenip 19 Kasım'da bir oğlan sahibi oldular. Oğullarını ABD de bursları yetmediği için kısmen ananesine kısmen babaannesine bıraktılar. Cengiz, bir sene New York'ta Columbia İnşaat Fakültesinde okurken, karısı Columbia Mimarlık Fakültesinde okuyordu. Columbia İnşaat Fakültesinde okuduktan sonra Cengiz'in doktora yaptığı profesörü Cornell Üniversitesi ne gidince o da o üniversiteye gitmiştir. Oradan Mayıs 1972 yılında diplomasını aldı. Daha sonra hocası Illinois Üniversitesi'ne 1973 yılında gidince Cengiz onun arkasından o üniversiteye de gitmiştir. Daha sonra Türkiye'ye döndü ve askere gitti. Ama Brüksel'de NATO'da görevlendirilmeyi umarken Heybeliada Deniz Harp okulunda görevlendirildi. Verdikleri tercüme görevlerini süratle bitiriyordu ve komutanlar kendisinden çok memnundu. Askerde kalmasını istediler fakat İTÜ'ye dönmekte kararlıydı. İnşaat Fakültesindeki pozisyonu kendisini üniversiteye alınmasında aracı olduğu bir profesör tarafından işgal edilmişti. Gemi İnşa Fakültesinde Genel Mekanik ve Mukavemet dersini vermek için alındı. Doçent oldu. Bundan sonra yurtdışında doktora yapmak için istekli birçok gence örnek ve destek oldu. Bu arada NATO "postdoctoral fellow" programından burs kazandı. 1983 ve 1988 yılları arasında yeni kurulan Uzay ve Uçak Fakültesinin Dekanı oldu.

Kapısında öğrenciler her istediğinde girebilir ama öğretim üyeleri için randevu almaları gerekir diye not vardı.

2003'te emekli oldu. Eve kapanınca demans oldu. Önce evde doktor nezaretinde tedavi görürken son 5 gün hastaneye kaldırıldı. Hastanedeki ilaç ve tedavilerle biraz canlılık kazandı ise de böbrekler yetersiz kalmıştı. Ölmeden son 3 günde önce Vedia sonra anne ve en son baba diye komaya girdi. 17 Kasım 2024'te vefat etti. Cenaze törenine çok kısa zamanda haber verilmesine rağmen çok kalabalık idi. Orta yaşlı bir profesör hüngür hüngür ağlıyordu. Akraba olmasına rağmen ağlamayanlar bu profesöre neden ağladığını sorduklarında beni üniversiteye asistan alan o, doçent yapan o, profesör yapan o, dekan yapan o ben ağlamayayım da kim ağlamasın diyor. 8 ay önce Çekmeköy'de yeni yapılan bir mezarlığa gömülmesine rağmen bugün o mezarlık dolmuş durumda. Sınıf arkadaşları Zincirlikuyu Mezarlığına gömülmesine rağmen o kimsesizler mezarına gömülmüştür. Gazeteye bir tek karısı ilan vermişti o da sınıf arkadaşlarına sorduğunda o bizi iğneler diye cevap verdiler. Sonuç olarak kendi seviyesini iğneleyen daha aşağıdaki kişilere yardım eden bir kişiliğe sahipti.

Verdiği derslere gelince;

Mukavemet ve İleri Mukavemet (lisans) ve Kompozit Yapılan ve Gemi Mühendisliğinde Uygulamalar ve Mühendislikte Matematiksel Yöntemler (lisanüstü) dersleri. Yapı elemanlarının optimizasyonu, gemi titreşimlerinin bir teorisi, mikropolar, piyezoelektrik, "porous" ve electromagnetoelastik kompozit elemanların diferansiyel ve varyasyonel 1-B ve 2-B genel teorileri ve teklik teoremleri, üçüncü türden gereçlerin ("quasicrystal") 3-B piezoelektrik temel denklemleri ve akışkan-katı etkileşiminin varyasyonel ilkeleri konularında -"O.E.C.D.", "O.N.R", NATO, AEK, "USARDSG", TÜBİTAK, TÜBA ve Zin- nuri-Zade HME-R&D Vakfının desteklediği - araştırmalar. İki kitap (biri ortaklaşa çeviri), araştırma raporları, uluslararası kongre bildirileri ve "SCI" kapsamındaki dergilerde yayınlanmış makaleleri bulunmaktadır.

Kurucu Dekan (İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fak., 1983-1989) ve Müdür (İTÜ Biyomühendislik Araştırma Merkezi, 1985-1987). TÜBİTAK-Bilim Kurulu ve BAYG üyesi (1986-1987, 1991-1995). TÜBA-Konseyl üyesi (1997-1999) olmuştur.

Aldığı ödüller;

Onursal “Sigma Xi” (1970-) ve Phi Kappa Phi” (1972-) üyesi olmuştur. TÜBİTAK Teşvik ve Bilim Ödülü (1975-1985) almıştır. TÜBA asli ve şeref üyesi olmuştur (1994-2011). “Reviewer” (Zentral- blatt für Mathematik”, 1973-), Yazı Kurulu üyesi ve Başkanı olmuştur (“Bulletin of the Technical University of Istanbul, 1980-ve 1985-1994). “Correspondent: ISSC ve ICAS (“International Ship Structures Congress”, 1979-2000 ve International Council of Aeronautical Sciences”, 1987-2004). “Recommender for the Japan Prize” (1984-). “Dedication”, Nondestructive Testing of Materials and Structures, Part I & Part II (Eds. O.Büyükoğlu et al., Proc.NDTMS-2011, İstanbul), pp. Xxviii-xxix, Springer, Heidelberg, 2013). Member, Int.Board of Editors”, “J. Of Aircraft”, American Institute of Aeronautics and Astronautics, 1987-2012) olmuştur.

Cengiz Dökmeci, uluslararası bilim hayatına katkıda bulunmuş ve gençleri teşvik etmekte çok başarılı olmuştur.



# Oğlum

Doç. Dr. Mehmet Dökmeci

Vedia Dökmeci

Mehmet Dökmeci, İTÜ de İnşaat Fakültesinde asistan olan Cengiz Dökmeci ve bir mimar olan Vedia Dökmeci'nin oğludur. 19 Kasım 1965'te Zeynep Kamil hastanesinde doğdu. Hastaneden sonra ananesinin Göztepe'deki evine nakledildi. Annesiyle birlikte kaldığı bir odası vardı. Dedesi “ne annesine yakışıyor ne babaannesine yakışıyor, ananesine yuvarlak ve beyaz yüzüyle benziyor” diyordu. O devirde çok besleyici olan mamaya alışmakta 6 ay zorluk çektikten sonra sebze püresi yemekte iştahlı ve uysal bir bebek oldu. 6 ayda tutunarak ayakta durmayı beceriyordu. Hatta kanepenin üstüne çıkmak için çaba gösteriyordu. Babaannesinin önerisiyle Kabataş iskelesinde çayırıkta yere bırakıldığında çimenleri yemeğe kalktığı görülünce bir daha çimenlere bırakılmadı.

Doğumundan 7 ay sonra babası Florida Üniversitesi'nden bir burs alınca o annesiyle birlikte ananesinin evine geri döndü. O arada annesi Taşkışla Mimarlık Fakültesindeki asistanlık görevine Göztepe'den gidip gelerek devam ediyordu. Annesi Mehmet'e resimli çocuk kitapları alıyordu. Büyükannesi kitaplardaki hayvan resimlerini göstererek kaplan, aslan vs. onun dikkatli olması gerektiğini öğretiyordu. Ananesi ise elini başa koyarak düşünmesini o da karşısında ona benzer şekilde taklit ederek düşünüyordu. Bu arada ona ziyarete gelen dayısı ve dedesi ile top oynamaya hevesleniyordu ve onları top oynamaya davet ediyordu.

Nihayet ABD’de üniversiteye gitmek için annesine izin çıktı. New York havaalanında babası, Mehmet ve annesini heyecanla karşıladı. O gece kaldıkları otelin karşısında Time Life ışıkları devamlı olarak yanıp sönüyordu. Ertesi günü uçağa binerek Florida Gainesville şehrinde Florida üniversitesinin misafirhanesine geldiler. Babasının aldığı ızgara tavuğu büyük bir iştah ile yedi. Üniversitenin konuk bölgesinde 3 odalı bir daire verdiler. Açık mutfakta fırın düğmesini açıp kapamak çok hoşuna gidiyordu. Ancak fırının yandığını görünce korkarak annesinden yardım istiyordu.

Florida’da yağmur mevsiminde çok yağmur yağdığını görünce dışarı kaçıp ayak bileklerine kadar suya girip oynamak istiyordu. Konut alanının çok zengin bir çocuk oyun alanı vardı, orada kırmızı renkli salıncaklara kendisinden başkasının binmesini istemiyordu. Etrafı tel ile çevriliydi. Kenarından küçük bir dere akıyordu. Mehmet salıncak ve kaydıraklardan sıkılınca telin kenarında gidip gelerek teli karşı tarafına geçmek ve dereye ulaşmak istiyordu. Derede küçük boyda timsahlar olduğu için annesi bu arzusuna izin vermiyordu. Bir gün ayakkabı alınacağı zaman kırmızı renkte olanı gerçekleştirmeyince çok üzüldü. Annesi hala pişmandır. Florida üniversitesi palmiye ağaçlarıyla çevriliydi. Bunların altında sincaplar dolaşıyordu. Mehmet bunları Ku-Ku (kuşun kısaltılmışı) diye kovalıyordu. Babası ABD’den döndüğünde, onu Harput’a çıkardı; orada babasıyla yediği üzüm ve ekmeğin hayatında yediği en lezzetli yemek olduğunu söyledi. Bir gün gölde yüzen ördeklere kurabiye attığı zaman onların yendiğini görünce kurabiyeleri ördeklere vermekten vazgeçip kendisi yemeye başladı. Evde her zaman ona kitap okunmasını istiyordu. Fakat aynı kitabı okunmasında ısrarlıydı. 16 kere aynı kitabı okuduktan sonra ben itiraz edince o hikayeyi bana geri anlatmaya başladı. Daha önce anne baba ve oku kelimelerinden başka bir şey bilmez iken hikayeyi bana telaşla anlatması beni çok utandırdı. Bir daha bana anne oku demedi. Ben kendi çalışmalarımı bakıp onunla ilgilenmez isem masanın üstüne çıkıp dans ediyordu. Bir sene sonra Florida’da kaldıktan Columbia üniversitesine gitmek için New York’a geldik. Ancak Florida çocuk bakım ücreti saati 50 cent iken New York ta 3,5 dolardı. Gelirimiz son derece sınırlıydı. Kaldığımız otelde aynı

katta kalan Polonya müsevisi hukukçu bir hanım İngilizce öğrenirken çocuk bakmak istiyordu. Mehmet her sabah kahvaltısını yaptıktan sonra kolunun altına kitaplarını alıp bakıcı kadına gidiyordu. Kendisine kek verdiğinde çok iştahlı idi. Bu arada bakıcı kadın bu çocuğa neden kahvaltı vermiyorsunuz demişti. Bu bakıcının ücretini 1 ay ödedikten sonra bir hostese emanet ederek çok üzülerek İstanbul'a ananesine yolladık. Daha sonra hostesten gelen bir mektupla uçakta çok uslu olduğunu öğrendik.

Mehmet İstanbul'da daha sonra ananesi ve büyük ananesiyle birlikte yaşamaya başladı. Anane o ne istiyorsa öyle davranıyordu. Örneğin inşaatlarda ekskavatör izlemeyi çok sevdiği için anane onu inşaatlara götürüyordu. Mehmet yuva yaşına gelince ananesi onu yuvaya gönderdi. Maalesef 6,5 yaşına gelince ananesi vefat etti. Elazığ'da oturan babaannesi büyük bir şefkatle onun mesuliyetini üzerine aldı. Kuzenlerine verdiği gündeliğin dört katını Mehmet'e veriyordu. Onlar itiraz ederse o tek çocuk siz 4 kardeşiniz derdi. Eğitim hayatına Elazığ'da başladı. Birinci sınıfın yazında babası onu Amerika'ya annesinin yanına tek başına gönderdi. Annesi onu hayvanat bahçelerine, müzelere, akvaryuma, planetaryuma ve en yüksek binalara çıkardı. O da neden en yüksek binanın Çin'de değil de Amerika da bulunmasına şaşığını söyledi.

Annesi ve babası Türkiye'ye döndükten sonra Mehmet İstanbul'da Beşiktaş'taki ilkokula 3.sınıftan eğitimine devam etti. Hayatımın en zor evresi Elazığ'dan İstanbul'a okula adapte olabilmek dedi. İlkokulda tenis kurusuna gitti. Ailesiyle bir yaz Londra'ya gitti. Parkta dolaşırken gölde yüzen ördekleri görünce keşke Londra'da gölde yüzen bir ördek olsam dedi. Bir yaz zamanı, Amerika'daki Bilim Teknik müzesinde yeni makinelerin modelleriyle oynayarak vakit geçiriyordu. Daha sonra Highschool'a girdi. Okulunu başarılı bir şekilde bitirdi. California ya bir yaz anne ve babasına refakat etmek için gitti. Anne ve babası kütüphanede çalışırken babasının arkadaşıyla tenis oynuyordu. Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik mühendisliğini kazandı. İki sene orada okuduktan sonra Minnesota Üniversitesine transfer oldu. Orayı da birincilikte bitirdi. Michigan Üniversitesinde doktora yaptı. Mezun olduktan sonra Northwestern Üniversitesinde asistan profesör

oldu. Harvard Üniversitesinde araştırma grubuna çalıştıktan sonra TERASAKİ enstitüsünde doçent oldu.

Mehmet, California'da yaşarken aşık oldu. Kore'den ailesiyle göç etmiş, ebeveynleriyle harika bir yaşam yaşayan; Amerikan rüyasını yaşamakta olan ve Amerikalı harika bir kadın; Helen ile evli. Onu bütün kalbiyle seven ve teolojik birikimle hayatları boyunca sevecek olan hukuk doktoralı muhteşem bir kadınla evli.

# Prof. Dr. Vedia (Arpacı) Dökmeci

Anıları

Vedia Dökmeci

27 Haziran 1939'da Göztepe Hamam Sokakta doğdum. Her biri karakteristik tek veya iki katlı göçmen evlerinin sıralandığı bir mahalleydi. Yolum girişinde Rumlardan kalan bakkal dükkanını babam işletiyordu. Yerden tavana kadar sıralanan ve çeşitli ürünlere göre planlanmış olan çekmecelerin çoğu harp yılları ticaretinin kısır olması nedeniyle boş idi.

Bakkal dükkanı mahallenin sosyal entegrasyon merkezi idi. Akşam işten dönenler bir ekmek almak veya birkaç kişiyle sohbet edebilmek için dükkana uğrarlardı. Ben küçük olmama rağmen bana takılmadan geçmezlerdi. Bakkalın, bakkala bitişik bir sofa etrafında iki odası ve arkada mutfağı olan bir evi vardı. Ahşap ve Rumlardan kalan bir ev idi. Arkada küçük bir bahçe içinde altında yemek yenilebilecek bir erik ağacı, incir ve nar ağaçları, bir kuyu ve tulumba bulunuyordu. Ayrıca harp yıllarında gerektiğinde kullanılmak üzere bir sığınak yapılmıştı. Bu evin bitişiğinde buna benzer bir ikinci ev vardı. Bir paşanın kızı olan ve terzi olarak çalışan Nusret Hanım oturuyordu. Daha sonra kocası denizcilikten emekli olduktan sonra bir köşede oturuyordu. Kocasını öldükten sonra buranın kirasını ödeyemeyen Nusret Hanım Server Paşanın köşküne taşınmış, orada da vefat etmiştir.

Anneannem komşusu Ziraat Bakanlığı'na ait fidanlığın müdürü olan Sadi Bey, ABD'de California Üniversitesinin Ziraat fakültesinden mezun idi. Bir gün Sadi Bey'in eşi anneanneme eşinin çapkınlıklarını şikayet ederken, ben anladığım kadarıyla kendi hayallerimi de ilave ederek anlatmaya başladım. Ben sözde Sadi Bey'in eşi olarak, Sadi Bey'in çocuğu olmamasına rağmen, onun dört tane çocuğuna bakıyor ve o zaman onlara annemin bize yaptığı gibi Sümer Bank'tan kumaş alıp elbise yapıyordum.

Dolayısıyla ben mahallede anlattığım Sadi Bey hikayeleriyle ünlü olmuştum. Ben kimden ne istersem önce bize Sadi beyi anlat sonra ne istersen yaparız diyerek şart koşuyorlardı. Bu arada üçüz erkek torunları bulunan yaşlı, emekli memur kiracımız renkli pelür kağıtlarını bana hediye edip sevindiğini görüp keyifleniyordu. Mahalleliler, onun torunlarını bahçe duvarı üzerinden bakarak bahçede oynayışlarını seyrediyordu.

Ayrıca boş vakitlerimde evdeki atık yünleri toplayıp dükkanda annemin yanında tezgahın üzerinde oturup rengarenk yün örüyordum. Bu arada babamın hastalığı ağırlaştı ve ben evde babama nöbetçi olarak kalıyordum. Bunu fırsat bulan babam bana tek seferde 20'ye kadar saymayı öğretti. Bunu görünce çok keyiflendiğini hatırlıyorum. Nihayet 1944 yılı son gecesinde babam vefat etti. Üzerine beyaz bir çarşaf örttüler. Her ne kadar baban uyuyor deseler de ben durumu anlamıştım. Benim babam öldü, bana yalan söylemeyin eviniz yanar demiştim.

Annem babamın ölümünden sonra, dükkanda çalışmaya devam etti. Her gelen başınız sağ olsun dediğinde annem kendini tutamayıp ağlıyordu. Nihayet babamın yakın arkadaşı dükkana geldi ve baş sağlığı dilemedi. Ben kendisine hatırlattığımda ise dilim varmadığı için söyleyemiyordum dedi. Annem babamın borçlarını ödeyebilmek için iki sene dükkanda çalıştı. Sabah 5'ten akşam 11'e kadar çalışıyordu. Tek başına korkuyordu. Annem babamın bütün borçlarını bitirdikten sonra ben evde iş işleyerek çocuklarıma bakacağım dedi. Kadıköy çarşısında, Ermeni toptancı tüccarlar siz kocanızdan daha iyi ticaret yapıyorsunuz ticareti

bırakmayın dediler. Fakat o dinlemedi. Tek katlı evde oturup iki katlı evimizi kiraya verip onun kirasıyla geçinebileceğimizi düşünüyordu. İki katlı evimizi kiralayan ve Kayseri şeker ofisinde ki kazancı olan 200 bin lirayı perşembe pazarına yatıran kiracımız iflas etti. Kısa süre sonra kalp krizinden vefat etti. Ailesi iki sene kira ödeyemedi, annem onlardan hiçbir şey talep etmedi ve anneannemin Caddebostanda ki evine yazın taşındık. Kendi evimizi de harp sonrası bizim mahalleye yazın gelen Musevilere kiraya verdik. Anneannemin bize tahsis ettiği evde elektrik yoktu fakat önündeki erik ağacının altında yemek yeri vardı ve orada otururduk. Kulaklıkla radyo dinlerdik. Ben ilkokulu birincilikle bitirdikten sonra Erenköy Ortaokulu'na başladım.

Benim arkamdan ağabeyim üniversiteyi 1952 yılında bitirene kadar yazları Caddebostan'a gittik. Ağabeyim birincilikle İstanbul Teknik Üniversite Makine Fakültesi'ni bitirdikten sonra askerliğe gitti. Daha sonra Amerika'da MIT Üniversitesinde doktora yaptı. Ağabeyim Amerika'ya gittikten sonra annem üç odalı evimizin bir odasında oturdu, iki odasını da yazları Musevilere kiraya verdi. Böylece ben liseyi birincilikle bitirene kadar geçimimizi bu şekilde devam ettirdi.

İTÜ Mimarlık Fakültesini kazandım. Annem iş işlediği için bana işçinin kızı olursan evlenemezsin diyerek, iş işlemeyi bıraktı. Mimarlık Fakültesini bitirdim. İsviçre'ye gittim. İsviçre Lozan'da, patronum Afrika'da bir projenin alımını kutlamak için yelkenli şeklinde tenteleri olan bir restoranda tam karşımda oturuyordu. Masalar Leman Gölü üzerinde yüzüyordu, çok romantik bir geceydi. İki sene orada çalışıp bir araba alarak döndüm. Bu sırada ağabeyim Amerika'dan yaz tatili için İstanbul'a döndü, bir sene teknik üniversitede çalıştıktan sonra Amerika'nın uzay projesinde çalışmak üzere geri çağırıldı.

Bu arada İstanbul Arkeoloji Müzesinin restorasyonu için Prof. Nezih Eldem ve Mustafa İnan ile buluştuk. Mustafa İnan'ın asistanı Cengiz Dökmeci ile toplantıda bir araya geldik. Daha sonra üniversitede bir arada çalışırken evlenmeye karar verdik. Bu arada Amerika'ya doktora gitmek için karar verdik. Bir oğlum oldu, önce Florida'ya gittik.

Kocamın Florida Üniversitesinde iki yıllık bursu vardı, ancak orada bir sene kaldıktan sonra New York'a geldik. Burada paramız yetmediği için çocuğumuzu üzümlere annemin yanına İstanbul'a gönderdik. Ben Colombia Üniversitesinde master ve doktora yapmaya karar verdim, kocam hocasının arkasında Cornell Üniversitesi'ne gitti.

1969 yılında Colombia Üniversitesi'nde Mimarlık Fakültesinden master aldım, 1972 yılında da doktora aldım. Kocam askerlik için Türkiye'ye döndü, ben de iki sene Chicago'da SOM şirketinde çalıştım. Kocam askerlik yaparken oğlumu bir aylığına benim yanıma gönderdi. Oğlumu hayvanat bahçelerine, müzelere, akvaryuma, planetaryuma ve en yüksek binalara çıkardığımdan sonra oğlum: "Hayret, ben en yüksek binanın ABD'de değil – Çin'de olmasını beklerdim." Dedi. Ay sonunda oğlum, ABD'den hoşlanmadığı için kocamın ailesinin yanına Elazığ'a döndü.

Ben İstanbul'a dönünce, Beşiktaş'ta Kız Kulesi'ni gören bir evde oğlum ve eşimle beraber yeni bir yaşama başladık. Bu arada İTÜ'de Mimarlık Fakültesinde çalışmaya başladım. 2001 yılında o zaman çok büyük ihtiyaç olan İTÜ Gayrimenkul Geliştirme Yüksek Lisans Programı'nı kurdum. Prof. Abdullah Yavaş ve bir Amerikalı Prof.'un desteğiyle dört günlük bir paralı gayrimenkul kursu açtım. Harvard Üniversitesi ve diğer üniversitelerden bu programda ki profesörler de bu kursa katkıda bulundular. İstanbul hızla geliyordu ve gayrimenkul fiyatları süratle değişiyordu, öğrencilerimizle çok sayıda araştırma ve yayınlar yaptık. Bu program başarılı bir şekilde hala devam ediyor.

Ben 2006 yılında emekli oldum, İstanbul Teknik Üniversitesi Gayrimenkul Geliştirme Yüksek Lisans Programı'nda seçme ders vermeye devam ettim. Öğrencilerim ödevlerini uluslararası dergilerde yayınlamaya başladılar. Sonuç olarak pek çok öğrencimi orijinal konularda yönlendirdim ve başarılı oldular. Yeni gelişen büyük şehrin gelişen aksları ortaya çıktı, sonrasında fiyat dinamiklerinin araştırılmasına ve geliştirilmesine yardımcı olduğunu ümit ediyorum.



